

Hutbe-i Şamiye'den müjdeleler...

Malatya'dan okuyucumuz: “Hutbe-i Şâmiye’de Bediüzzaman, Müslümanların saadetinin fecr-i sadıkından bahsediyor. Konuyu açar mısınız?”

Hutbe-i Şamiye, yüz yıl sonra bu sene ilk defa, yüze yakın ehliyetli akedemisyen ve ilim adamı ile, okunduğu yer olan Şam’da masaya yatırıldı. Bediüzzaman’ın yüzyıl önce müjdelediği İslâm âleminin uyanışı ve saadeti, bunun şartları, Bediüzzaman’ın tespitleri ve uyarıları tek tek ele alındı, değerlendirildi. Ortaya çok net sonuçlar çıktı. Bu haftanın sonunda—27 Mart Pazar günü—İstanbul Haliç Kongre Merkezinde sonuç bildirgeleri kamuoyu ile paylaşılacak. Öncelikle, böyle çok anlamlı bir günde, çok değerli bir organizasyona imza atan Yeni Asya’yı ve çok değerli akedemisyen ve ilim adamlarını kutluyorum.

Bilindiği gibi “Hutbe-i Şâmiye” Bediüzzaman hazretleri’nin 1911’de Şâm’da Emeviye Câmii’nde ulemânın ısrarı üzerine yüz ehl-i ilim ve on bine yakın cemaat karşısında îrad ettiği bir hutbedir. Arapça okunan bu hutbe Şâm’da peş peşe iki defa basılmış, bilahare 1922’de İstanbul’da üçüncü defa basılmış; daha sonraki yıllarda Üstad’ın bizzat kendisi tarafından Türkçe’ye yapılan tercümesi defalarca basılmıştır.

Bu hutbede Bediüzzaman, İslâmiyet’in maddî-mânevî üstünlüğünü önemle vurgular ve İslâmiyet’in bütün hâdiselere mutlak sûrette hâkim olduğunu ispat eder. Buna göre; Avrupalıların ve ecnebîlerin terakkîde uçmalarıyla berâber, Müslümanların maddî cihette orta çağı yaşıyor olmaları, altı hastalıktan kaynaklanmaktadır. Bunlar: Ümitsizlik, doğruluğun ölmesi, adâvet hissi, ehl-i îmanı birbirine bağlayan nûrânî bağları bilmemek, istibdat ve şahsî menfaat düşkünlüğüdür.

Bu altı hastalığa, altı maddede çâreler sunar Saîd Nursî hazretleri: Ümitsizliğin çâresi emeldir. Yani Allah’ın rahmetinden ümit kesilmemelidir. Doğruluğu sosyal hayatımızda ihyâ etmeliyiz. Muhabbete mutlak sûrette muhabbet duyulmalı; adâvete adâvet beslenmelidir. Müslümana adâvet aslâ duyulmamalıdır. Millet ve memleket menfaati mutlak sûrette şahsî menfaatin önünde tutulmalıdır. Meşveret, şûrâ ve hürriyet muhakkak tesis edilmelidir.

Bu altı maddelik reçeteyi ayrı ayrı îzah eder Bediüzzaman. En fazla “Emel” üzerinde durur ve Müslümanların, üzerlerindeki ümitsizlik ve yeis tozlarını silkmelerini ister. İslâmiyet gibi cihan-şümûl bir dînin mensupları aslâ ümitsizlik içine girmemelidirler. Ümitsizlik İslâmiyet’in özü ve rûhu ile taban tabana zıttır. Allah’ın rahmetinden nasıl ümit kesilebilir? İslâmiyet’in hem mânen, hem de maddeten terakkî etmeye istidâdı

ve kâbiliyeti vardır ve mükemmel derecededir.

Bedüzzaman; bizim, İslâm ahlâkını ve îman hakikatlerinin kemâlâtını fiillerimizle izhar etmemiz hâlinde, sâir dünya milletlerinin cemaatlerle İslâmiyet'e gireceklerini hem müjdeler, hem de bize yükümlülüğümüzü hatırlatır.

Sürekli akla ve ilme vurgu yapan ve değer veren Kur'ân'ın, aklın, ilmin ve fennin hükmettiği istikbâlde söz sahibi olacağını, yüz yıl önceki hutbesinde müjdeler.

Geçmişte İslâmiyet'in tüm dünyâca anlaşılmasını önleyen mânialar olduğunu belirten Saîd Nursî hazretleri, ecnebilerin cehâleti ve dinlerine taassubu ile papazların tahakkümünü bunların başında sayar. Ve beşerde uyanan fikir hürriyeti ile hakikatı arama meylinin bu mâniaları kırdığını kaydeder. Bedüzzaman, bizdeki mâniaların ise istibdat ve kötü ahlâkımız ile yeni fenlere İslâmiyet'in muhâlif zannedilmesi olduğunu esefle beyan eder. Bu mâniaların da hakiki marifetle aşılabileceğini ve İslâmiyet'in dünya medeniyetinde lâayk olduğu yere geleceğini müjdeler.

Gerek Hutbe-i Şamiye'nin bir haşiyesinde, gerekse Yirminci Söz'de, Kur'ân'ın yer verdiği Peygamber Kıssalarını yeni bir yorumla ele alan Bedüzzaman, bu kıssaların insanoğluna maddî terakkî kapılarını ardına kadar açtığını örneklerle izah eder. Kur'ân'da, Peygamberlerin mânevî noktadan olduğu gibi, maddî noktadan da beşeriyetin birer kılavuzu olduklarının vurgulandığını söyler.¹

Netice itibariyle, insanlığa ilerleme ve yükseliş kapısının bizzat Kur'ân tarafından açılmış olduğunu önemle vurgulayan Saîd Nursî hazretleri, bu özellikleriyle Kur'ân'ın, bütün gözlerini ilerleme ve yükselişe dikmiş olan insanlığın istikbâline hükmetmeye hakkı ve kâbiliyeti bulunduğunu kaydeder. Hakkı ve hakikatı araştırma meyli bulunan insanlığın da Kur'ân'ı bir gün--istikbalde--muhakkak anlayacağını ve medeniyeti için önemli bir hareket noktası yapacağını müjdeliyor, insanlığın ve bilhassa İslâm âleminin saadetine buna bağlı olduğunu haber veriyor.

DUÂ

Ey Şâri-i Hakim! İnsanlığın, din-i mübinini anlamasını kolaylaştır! Âlem-i İslâm'a intibah ver, uhuvvet ver, ittifak ver, terakkî ver, Kur'ân'ın kamet-i bâlâsına uygun inkişaf ver! İslâmiyet sayesinde dünyaya barış ve sulh-u umumi nasip eyle! İnsanlığı kahr-u azap ile değil; rahm-u rıfk-u hilm-i silm ile terbiye eyle! Felâketlerle boğuşan insanlıktan lütuf ve ikramlarını esirgeme! Âmin!

Dipnot:

1- Hutbe-i Şamiye, S. 31; Sözler, S. 229